

כותרת: חנוכה – מקורות נוספים הכותב/ת: ליאור קולודני (עורכת)

וביום אשר חלל בו בית המקדש בידי הנכרים, ביום ההוא הִיָּה טהור המקדש, ביום עשרים וחמשה לחדש ההוא, הוא כסלו, חגגו בשמחה שמונה ימים כחג הסוכות, בזכרם כי לפני זמן-מה בלוי את ימי חג הסוכות בהרים ובמערות כדרך החיות. לכן במקלות מקשטים ובענפים המצויים בעונה ההיא ובתמרים הודו לה' אשר הצליח את דרכם לטהר את מקומו. וקבעו בפקדה ובגזרה על דעת כלם לכל עם היהודים לחג את הימים האלה בכל שנה. וכן הִיָּה ענין קץ אנטיוכוס המכנה אפיפנס.

ספר חשמונאים ב', פרק י', ה'-ט'

(ספר חשמונאים ב' נכתב ביוונית בין השנים 125-65 לפני הספירה)

וביום חמשה ועשרים לחדש התשיעי הוא חדש כסלו בשנת מאה ארבעים ושמונה בפקדו השכם הקריבו קרבן על פי התורה על מזבח העולה החדש אשר עשו בעת וביום אשר טמאוהו הגויים, ביום ההוא נחנף בשירים ובנבלים ובכנורות ובמצלותים. וכל העם נפלו על פניהם, השתחוו ויבכו לשמים אשר הנחה אותם. שמונה ימים חגגו את חג הסוכות והקריבו עולות בשמחה, זבחו זבח שלמים ותודה, קשטו את ההיכל בעטרות זהב ובמגנים קטנים, חנכו את השערים ואת הלשכות ויצבו להם דלתות. ותגדל השמחה עד מאד בעם, וחרפת הגויים סרה. יהודה ואחיו וכל קהל ישראל קבעו לחג את ימי חג הסוכות במועדם בכל שנה ושנה שמונה ימים מיום חמשה ועשרים לחדש כסלו בשמחה ויששון.

ספר חשמונאים א', פרק ד', נ"א-נ"ז

(ספר חשמונאים א' נכתב בעברית, בין השנים 103-76 לפני הספירה)

לפי שראה אדם הראשון יום שמתמעט והולך, אמר: "אוי לי, שמא בשביל שסרחתני עולם חשוך בעדי וחוזר לתהו ובהו וזו היא מיתה שנקנסה עלי מן השמים." עמד וישב ח' ימים בתענית ובתפלה. כיון שראה תקופת טבת וראה יום שמאריך והולך, אמר: "מנהגו של עולם הוא." הלך ועשה שמונה ימים טובים. לשנה האחרת עשאן לאלו ולאלו ימים טובים. הוא קבעם לשם שמים והם קבעום לשם עבודת כוכבים.

תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה, דף ח' עמוד א'

(התלמוד הבבלי נכתב בבבל בערך ב-500 לספירה. הקטע שכאן מתאר תקופה קדומה)

כזה ראה וחדש
מרכז הדרכה מקוון של "שבילים"
 ארגון מערכות החינוך החברתי קהילתי
 אגף החינוך, התנועה הקיבוצית

מאי חנכה?

דתנו רבנן: בכ"ה בכסליו יומי דחנוכה תמנא אינון, דלא למספד בהון ודלא להתענות בהון.
 [תרגום: ששנו רבותינו: בכ"ה בכסלו ימי חנכה שמונה הם, ואין להספיד בהם ולא להתענות
 בהם.]

שקשונגנסו יגים להיכל, טמאו כל השמנים שבהיכל, וכשגברה מלכות בית השמונאי ונצחום,
 כדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן נשהיה סנח בחותמו של כהן גדול, ולא היה בו אלא
 להדליק יום אחד. נעשה בו נס והדליקו מסנו שמונה ימים.
 לשנה אחרת קבעום ועשאו ימים טובים בהלל והודאה.

תלמוד בבלי מסכת שבת, דף כ"א עמוד ב'

(התלמוד הבבלי נכתב בבבל, בערך ב-500 לספירה)

על הנסים ועל הפרקן ועל הגבורות ועל התשועות ועל המלחמות שעשית לאבותינו בימים
 ההם בזמן הזה: בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול השמונאי ובניו. כשעמדה מלכות יון הרשעה על
 עמך ישראל להשכיחם תורתך ולהעבירם מחקי רצונך: ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת
 צרתם. רבת את ריבם. דנת את דינם. נקמת את נקמתם. מסרת גבורים ביד חלשים. ורבים ביד
 מעטים. וטמאים ביד טהורים. ורשעים ביד צדיקים. וזדים ביד עוסקי תורתך. ולך עשית שם גדול
 וקדוש בעולמך. ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופרקן כהיום הזה: ואחר כן באו בניך לדביר
 ביתך. ופנו את היכלך. וטהרו את מקדשך. והדליקו נרות בחצרות קדשך. וקבעו שמונת ימי
 חנכה אלו. להודות ולהלל לשמך הגדול:

**תפילת "על הנסים" נאמרת בחנוכה בכל יום, בתפילת שמונה-עשרה ובברכת-המזון (התפילה
 נתחברה כנראה בסוף ימי בית שני)**

**מכון
 שיטאים**
 ארכיון החניס הקיבוצי

**המדרשה
 באורנים**
 יוצרים יהדות ישראלית

**וצא
 אבי
 חי**
 אגף החינוך